

V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas “Sadarbības partneri manas politiskās idejas īstenošanā”

Šis darbs tapis radošā uzdevuma ietvaros, turpinot iepriekšējā mācību gadā izstrādāto politisko ideju par sabiedrības izglītošanu klimata pārmaiņu un vides aizsardzības jomā (*skatīt 2. pielikumu*). Idejas pamatā ir uzskats, ka sabiedrības izpratnes veicināšana ir viens no efektīvākajiem veidiem, kā panākt ilgtspējīgu rīcību un mazināt cilvēka ietekmi uz vidi.

Šajā mācību gadā ideja tika attīstīta, koncentrējoties uz konkrētiem tās īstenošanas risinājumiem. Tika izstrādāts mācību priekšmeta programmas paraugs “Vides aizsardzība vidusskolai” (*skatīt 1. pielikumu*), kā arī sagatavots priekšlikums grozījumiem Darba aizsardzības likumā, paredzot vides ilgtspējas apmācības iekļaušanu darbinieku instruktāžā.

Darba izstrādes process nebija tikai teorētisks – tas balstījās aktīvā sadarbībā ar dažādiem jomas pārstāvjiem. Viens no būtiskākajiem sadarbības posmiem bija tikšanās ar Kuldīgas novada pašvaldības administratīvās nodaļas juristiem.

Papildus sadarbība tika veidota arī ar vides jomas speciālistiem un nevalstiskajām organizācijām. Īpaši nozīmīga bija komunikācija ar organizāciju “Zero Waste Latvia”, kuras pārstāvji sniedza praktisku skatījumu uz ilgtspējīgas rīcības veidošanu sabiedrībā.

Svarīga loma idejas attīstībā bija arī Kuldīgas novada izglītības nodaļai, ar kuru tika pārrunātas iespējas jauna mācību priekšmeta ieviešanai skolās. Sarunu gaitā tika iegūts ieskats izglītības sistēmas darbībā, mācību slodzes jautājumos un programmu ieviešanas procesā.

Lai ideju sasaistītu ar plašāku politisko un Eiropas kontekstu, tika veidota sadarbība ar Europe Direct Kurzemes centru. Šī sadarbība ļāva labāk izprast Eiropas Savienības klimata politiku, īpaši Eiropas Zaļo kursu un tā mērķus. Tika analizēts, kā vietēja mēroga iniciatīvas var papildināt un atbalstīt Eiropas līmeņa politiku. Šis aspekts bija būtisks, jo tas parādīja, ka izstrādātā ideja nav izolēta, bet gan atbilst plašākām tendencēm un mērķiem Eiropā.

Darba gaitā īpaša uzmanība tika pievērsta arī dažādu iesaistīto pušu viedokļu saskaņošanai. Katra no iesaistītajām grupām – juristi, izglītības speciālisti, NVO un ES institūciju pārstāvji – piedāvāja atšķirīgu skatījumu uz idejas īstenošanu. Šo atšķirīgo viedokļu saskaņošana prasīja kompromisu meklēšanu.

Kopumā sadarbības process parādīja, ka idejas attīstīšana nav lineārs process, bet gan nepārtraukta dialoga un pielāgošanās rezultāts. Tieši dažādu partneru iesaiste ļāva ideju pilnveidot, padarīt to realistiskāku un tuvāku praktiskai īstenošanai. Šī pieredze sniedza vērtīgu ieskatu ne tikai vides aizsardzības jautājumos, bet arī politisko procesu un sabiedrības līdzdalības nozīmē.

Mācību programmas izstrāde

Viens no būtiskākajiem šī gada darba virzieniem bija mācību programmas izstrāde, kas kalpotu kā praktisks instruments sabiedrības izglītošanai par vides aizsardzību un ilgtspējīgu attīstību.

Izstrādājot mācību programmu, komanda balstījās gan teorētiskajos avotos, gan praktiskajā pieredzē, kas tika iegūta, sadarbojoties ar dažādiem speciālistiem. Svarīga loma šajā procesā bija sarunām ar vides jomas pārstāvjiem un nevalstisko organizāciju “Zero Waste Latvia”. Šo diskusiju laikā tika analizēts, kā padarīt mācību saturu ne tikai informatīvu, bet arī praktiski pielietojamu. Tika uzsvērts, ka skolēniem ir svarīgi ne tikai izprast vides problēmas, bet arī attīstīt konkrētas prasmes un ieradumus, piemēram, atkritumu šķirošanu, resursu taupīšanu un videi draudzīgu izvēļu veikšanu ikdienā.

Balstoties uz šiem ieteikumiem, izstrādātā mācību programma ietver vairākus tematus, kas aptver gan teorētiskos, gan praktiskos aspektus. Programmā iekļauti vides aizsardzības pamatprincipi, globālie un reģionālie vides izaicinājumi, vides ekonomika un tiesības, kā arī ekoinovācijas un vides tehnoloģijas. Šāda struktūra ļauj skolēniem iegūt visaptverošu izpratni par vidi un tās aizsardzību, vienlaikus attīstot spēju analizēt problēmas un piedāvāt risinājumus.

Nozīmīga mācību programmas izstrādes daļa bija sadarbība ar Kuldīgas novada izglītības nodaļu. Sarunu laikā tika iegūts ieskats izglītības sistēmas praktiskajā darbībā, īpaši attiecībā uz mācību programmu ieviešanu un skolēnu slodzi. Izglītības speciālisti norādīja, ka jauna mācību priekšmeta ieviešana var būt sarežģīta, tāpēc tika apsvērta iespēja šo programmu sākotnēji izmantot kā izvēles kursu vai integrēt atsevišķus tematus jau esošajos mācību priekšmetos. Šis ieteikums būtiski ietekmēja programmas gala formu, padarot to elastīgāku un vieglāk pielāgojamu reālajai izglītības videi.

Svarīgi uzsvērt, ka mācību programma tika veidota ar mērķi attīstīt ne tikai zināšanas, bet arī skolēnu attieksmi un vērtības. Programmā īpaša uzmanība pievērsta kritiskās domāšanas attīstīšanai, spēju analizēt informāciju un pieņemt atbildīgus lēmumus. Tādējādi mācību process kļūst par instrumentu ne tikai zināšanu apguvei, bet arī personības attīstībai.

Kopumā mācību programmas izstrāde parādīja, ka kvalitatīva izglītība var būt nozīmīgs instruments sabiedrības ilgtspējīgas attīstības veicināšanā. Sadarbība ar speciālistiem un institūcijām ļāva programmu padarīt praktisku, pamatotu un piemērotu reālai ieviešanai nākotnē.

Lai gan skolēni ir nozīmīga mērķgrupa, liela sabiedrības daļa jau atrodas darba tirgū, kur ikdienas lēmumi arī būtiski ietekmē vidi. Līdz ar to jāmeklē risinājumi arī ārpus izglītības sistēmas. Par vienu no efektīvākajiem instrumentiem tika atzīta darba vide, kur iespējams sistemātiski sasniegt lielu cilvēku skaitu. Šī iemesla dēļ tika izstrādāts priekšlikums grozījumiem Darba aizsardzības likumā, paredzot vides ilgtspējas aspektu integrēšanu darbinieku apmācībā.

Grozījumu izstrāde Darba aizsardzības likumā

Lai šo ideju padarītu praktiski īstenojama, tika organizētas tikšanās ar Kuldīgas novada pašvaldības administratīvās nodaļas juristiem. Šajās tikšanās reizēs tika izskaidrots likumdošanas process, kā arī apspriests, kā pareizi formulēt grozījumus, lai tie būtu juridiski korekti un atbilstoši esošajai normatīvajai sistēmai. Juristi uzsvēra, ka būtiski ir ne tikai idejas saturs, bet arī precīzs formulējums, kas nosaka, kā likums tiks interpretēts un piemērots praksē.

Rezultātā tika izstrādāts konkrēts grozījumu priekšlikums, kas paredz papildināt Darba aizsardzības likuma 14. panta pirmo daļu, iekļaujot tajā vides ilgtspējas apmācību. Grozījuma teksts:

“Izdarīt Darba aizsardzības likumā šādu grozījumu:

Izteikt 14. panta pirmo daļu šādā redakcijā:

“Darba devējs nodrošina, lai ikviens nodarbinātais saņemtu instruktāžu un tiktu apmācīts darba aizsardzības jomā, kas tieši attiecas uz viņa darba vietu un darba veikšanu, iekļaujot arī vides ilgtspējas apmācību. Šādu instruktāžu un apmācību veic, uzsākot darbu, mainoties darba raksturam vai darba apstākļiem, ieviešot jaunu vai mainot iepriekšējo darba aprīkojumu un ieviešot jaunu tehnoloģiju. Nodarbināto instruktāžu un apmācību pielāgo darba vides riska pārmaiņām un periodiski atkārtoti.”

Šis priekšlikums būtiski paplašina darba aizsardzības jēdzienu, iekļaujot tajā ne tikai darbinieku fizisko drošību, bet arī atbildību pret vidi. Tas nozīmē, ka darba devējiem būtu

jānodrošina darbiniekiem izpratne par ilgtspējīgu rīcību, piemēram, resursu taupīšanu, atkritumu samazināšanu un videi draudzīgu tehnoloģiju izmantošanu.

Izstrādājot šo priekšlikumu, tika ņemti vērā arī citu sadarbības partneru viedokļi. Vides organizāciju pārstāvji (“Zero Waste Latvia”) uzsvēra, ka darba vieta ir efektīvs kanāls sabiedrības izglītošanai, jo tā ļauj sasniegt plašu cilvēku loku. Savukārt juristi palīdzēja nodrošināt, ka priekšlikums ir realistisks un īstenojams Latvijas tiesiskajā sistēmā.

SABIEDROTIE IDEJAS ĪSTENOŠANĀ

Analizējot izstrādātās idejas īstenošanas iespējas, tika secināts, ka tās veiksmīgai realizācijai nepieciešama plaša sadarbība dažādos līmeņos – gan Eiropas Savienības, gan Latvijas, gan vietējā sabiedrībā. Ideja aptver gan izglītības sistēmu, gan darba vidi, tāpēc tās ieviešanā nepieciešams iesaistīt dažādas institūcijas un organizācijas, kurām ir ietekme uz šīm jomām.

Eiropas Savienības līmenī tika secināts, ka būtiska nozīme ir institūcijām, kas veido klimata un izglītības politiku. Ideja ir cieši saistīta ar Eiropas Zaļā kursa mērķiem, kas uzsver ilgtspējīgas attīstības un sabiedrības izglītošanas nozīmi. Tāpēc kā nozīmīgi sabiedrotie tika identificēta Eiropas Komisija un Eiropas Parlaments, īpaši tā komitejas, kas strādā ar vides un izglītības jautājumiem. Lai labāk izprastu šo kontekstu, tika veidota sadarbība ar **Europe Direct Kurzemes centru**, kas sniedza ieskatu Eiropas Savienības politikā un tās iespējās atbalstīt šāda veida iniciatīvas.

Latvijas līmenī tika secināts, ka idejas īstenošanai nepieciešama sadarbība ar valsts institūcijām, kas atbild par izglītību un vides politiku. Tāpēc tika analizēta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas loma, kā arī Saeimas nozīme normatīvo aktu izmaiņu pieņemšanā. Lai padziļināti izprastu likumdošanas procesu un izvērtētu izstrādāto priekšlikumu, tika organizēta tikšanās ar **Kuldīgas novada pašvaldības administratīvās nodaļas juristiem**. Šīs tikšanās laikā tika gūts praktisks ieskaits normatīvo aktu izstrādē un precizēts grozījumu formulējums.

Radošā tikšanās ar Kuldīgas novada pašvaldības juristi.

Pirmā tikšanās ar “Zero Waste Latvia”

Papildus tika secināts, ka nozīmīga loma idejas īstenošanā ir arī nevalstiskajām organizācijām, kas darbojas vides aizsardzības jomā. Lai iegūtu praktisku skatījumu uz ilgtspējīgas rīcības veicināšanu, tika veidota sadarbība ar organizāciju **“Zero Waste Latvia”**. Pirmā tikšanās norisinājās kā lekcija, iepazīstinot ar biedrības darbības principu un gūstot teorētisko informāciju tālākai mācību programmas izstrādei. Nākamajās sarunās ar tās pārstāvjiem tika apspriests mācību programmas saturs un tas, kā padarīt to efektīvāku un praktiski pielietojamu. Šī sadarbība palīdzēja labāk izprast sabiedrības paradumu maiņas mehānismus un iekļaut tos izstrādātajā programmā.

Vietējā līmenī tika secināts, ka būtiski sabiedrotie ir pašvaldība un izglītības iestādes. Tāpēc tika organizētas sarunas ar **Kuldīgas novada Izglītības pārvaldi**, lai noskaidrotu mācību

programmas ieviešanas iespējas un izaicinājumus. Šīs sarunas ļāva izvērtēt idejas praktisko realizējamību un pielāgot to reālajai situācijai izglītības sistēmā.

Tāpat tika secināts, ka nozīmīga loma idejas īstenošanā ir arī sabiedrībai kopumā – īpaši skolēniem, skolotājiem un aktīviem kopienu locekļiem, kuri ir ieinteresēti vides aizsardzības jautājumos. Tieši šie cilvēki var kļūt par idejas īstenošanai ikdienā, piemēram, ieviešot videi draudzīgus paradumus skolā un sabiedrībā.

BŪTISKĀKĀS ATZIŅAS UN KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDROTAJIEM

Analizējot idejas īstenošanas iespējas, tika secināts, ka būtiski ir izcelt tās atziņas, kas dažādām iesaistītajām pusēm ir vispārliciecināmākas. Par galvenajām tika noteiktas trīs: sabiedrības izglītošana kā efektīvs ilgtermiņa risinājums klimata pārmaiņu mazināšanā, praktisku iemaņu attīstīšana izglītības procesā un darba vides nozīme plašākas sabiedrības sasniegšanā.

Šīs atziņas tika izmantotas komunikācijā ar sadarbības partneriem. Darba gaitā tika organizētas tikšanās un sarunas ar Kuldīgas novada pašvaldības juristiem, Kuldīgas izglītības nodaļu, kā arī nevalstiskās organizācijas “Zero Waste Latvia” pārstāvjiem. Šajās sarunās tika ne tikai izklāstīta ideja, bet arī uzklauti partneru viedokļi un ieteikumi.

Balstoties uz iegūto informāciju, tika sagatavots kompromisa piedāvājums, kas paredz pakāpenisku idejas ieviešanu. Mācību programma tika pielāgota kā elastīgs risinājums, savukārt likumdošanas priekšlikumā uzsvērtā praktiska un realizējama pieeja.

KOMPROMISA PANĀKŠANA

Lai ideju padarītu realizējamu, būtiska bija kompromisa panākšana starp dažādu sadarbības partneru viedokļiem. Analizējot sarunās iegūto informāciju, tika izvērtēts, kuros aspektos partneri piekrīt idejai, kuros pastāv atšķirīgi viedokļi un kuros punktos iespējams piekāpties, nezaudējot idejas būtību.

Tika secināts, ka lielākā daļa partneru atbalsta idejas pamatmērķi – sabiedrības izglītošanu un ilgtspējīgas rīcības veicināšanu. Tomēr atšķirības radās attiecībā uz īstenošanas veidu, piemēram, mācību programmas ieviešanas apjomu un likumdošanas izmaiņu praktisko piemērošanu. Izvērtējot šos aspektus, tika secināts, ka tie nav tik būtiski, lai atteiktos no idejas kopumā, bet gan pielāgojami.

Balstoties uz to, tika izstrādāts kompromisa variants, kas paredz pakāpenisku pieeju – mācību programmu kā elastīgu vai izvēles risinājumu, kā arī likumdošanas priekšlikumu, kas būtu praktiski īstenojams. Šis piedāvājums tika prezentēts sadarbības partneriem, vienlaikus vienojoties par turpmāku komunikāciju un idejas attīstību.

SECINĀJUMI

Darba izstrādes gaitā tika izvērtēta idejas attīstība, sadarbība ar partneriem un tās īstenošanas iespējas. Pamatojoties uz iegūto pieredzi, var izdarīt šādus secinājumus:

1. Ideja par sabiedrības izglītošanu vides un klimata jautājumos ir aktuāla un nepieciešama, un tā atbilst gan Latvijas, gan Eiropas Savienības ilgtspējīgas attīstības un klimata politikas mērķiem.

2. Efektīvai idejas īstenošanai nepieciešama daudzlīmeņu pieeja, apvienojot izglītības sistēmu un darba vidi, kas ļauj sasniegt dažādas sabiedrības grupas.

3. Sadarbība ar dažādiem partneriem (juristiem, izglītības speciālistiem, nevalstiskajām organizācijām un ES informācijas centriem) bija būtiska idejas pilnveidošanā un praktiskās realizējamības izvērtēšanā.

4. Komunikācijas procesā tika iegūti dažādi viedokļi, kas palīdzēja identificēt gan idejas stiprās puses, gan iespējamus izaicinājumus.

5. Kompromisu meklēšana starp iesaistītajām pusēm ļāva izstrādāt realistisku un īstenojamu risinājumu, nezaudējot idejas pamatmērķi.

6. Idejas virzīšanas process sniedza praktisku izpratni par politisko iniciatīvu izstrādi, sadarbības nozīmi un sabiedrības līdzdalību.

7. Izstrādātā ideja ir perspektīva, un tās turpmāka attīstība ir iespējama, turpinot sadarbību ar partneriem un pakāpeniski ieviešot izstrādātos risinājumus.

PIELIKUMI

VIDES AIZSARDZĪBA

VIDUSSKOLAI

Mācību priekšmeta programmas paraugs

VIDES AIZSARDZĪBA

VIDUSSKOLAI

Mācību priekšmeta programmas paraugs

Šis darbs tapis radošā uzdevuma ietvaros, kura mērķis ir izprast sadarbības partneru nozīmi politisko ideju īstenošanā, analizēt dažādu iesaistīto pušu viedokļus un praktiski pielietot komunikācijas un sadarbības prasmes.

Darbu izstrādājusi EPVS V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas komanda, turpinot attīstīt ideju par vides aizsardzības nozīmes stiprināšanu izglītībā un darba vidē. Projekta ietvaros tika izstrādāts mācību priekšmeta programmas paraugs "Vides aizsardzība vidusskolai", kura mērķis ir veicināt jauniešu izpratni par ilgtspējīgu attīstību, vides problēmām un atbildīgu rīcību ikdienā

Darba izstrādes procesā komanda aktīvi sadarbojās ar dažādiem partneriem, lai iegūtu daudzpusīgu skatījumu uz idejas īstenošanu. Tika organizētas tikšanās ar Kuldīgas novada pašvaldības administratīvās nodaļas juristiem, kas palīdzēja izprast likumdošanas procesu un normatīvo aktu izstrādi. Tāpat notika diskusijas ar vides speciālistiem un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, tostarp "Zero Waste Latvia", kur tika apspriesta mācību programmu attīstība un ilgtspējīgas izglītības nozīme.

Papildus tika iegūts arī Kuldīgas izglītības nodaļas viedoklis par izglītības sistēmas iespējām un izaicinājumiem, kā arī sadarbojāmies ar Europe Direct Kurzemes centru, kas sniedza ieskatu Eiropas Savienības politikas kontekstā.

Šī darba ietvaros tiek analizēti sadarbības partneri, to loma idejas īstenošanā, kā arī iespējamie risinājumi veiksmīgai sadarbībai un vienprātības panākšanai.

Temata ietvara struktūras paraugs

Temata numurs un nosaukums	Temata numurs un nosaukums	Temata numurs un nosaukums	Temata numurs un nosaukums	Temata numurs un nosaukums
----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------

Temata apguvei ieteicamais laiks

Temata apguves mērķis – tematā plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu kopums un apguves pamatojums.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
Apraksta nozīmīgākās temata apguves rezultātā iegūtās zināšanas un izpratni par mācību jomas lielajām idejām. Iekavās norādīts kods standarta attiecīgās mācību jomas plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu tabulā, uz kuru lielo ideju attiecas konkrētā ziņa.	Mācību priekšmetam specifiskās un vispārīgās jeb caurviju prasmes, ko skolēns apgūs attiecīgajā tematā.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
Skolēna spēja koordinēti lietot zināšanas, prasmes un ieradumus jaunās, neierastās situācijās. Iekavās norādīts kods no standarta attiecīgās mācību jomas plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu tabulas. Ja tematā tiek sasniegts tabulā minētais plānotais skolēnam sasniedzamais rezultāts pilnībā, pirms koda iekļauta vienādības zīme.	Vērtībās balstīti ieradumi, kuru attīstīšanai plānots pievērst pastiprinātu uzmanību attiecīgajā tematā.
Jēdzieni – nozīmīgākie jēdzieni, par kuriem skolēns gūs izpratni tieši šajā tematā.	

Temata apguves norise

Temata vienuma nosaukums	Tematā plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu apguvei nepieciešamās skolēna darbības. Tabula veidota, grupējot apgūstamos sasniedzamos rezultātus un katrai sasniedzamo rezultātu grupai jeb temata vienumam piedāvājot nepieciešamās skolēna darbības. Tabulā nav uzskaitītas visas iespējamās skolēna darbības, norādīts uzdevumu skaits, vingrināšanās ilgums vai intensitāte. Galvenā uzmanība pievērsta skolēna darbību veidiem un būtībai.
Temata vienuma nosaukums	
Temata vienuma nosaukums	

Mācību līdzekļi – tieši šī temata apguvei nepieciešamo mācību līdzekļu uzskaitījums.

Starppriekšmetu saikne – norāda, kā skolēns apgūs ar attiecīgo tematu saistītus sasniedzamos rezultātus kontekstā ar citiem mācību priekšmetiem. **Metodiskais komentārs** – attiecīgā mācību priekšmeta nozīmīgu saturisku vai metodisku jautājumu skaidrojums, kas aktuāls tieši šī temata apgūvē. **Papildiespējas** – papildu idejas un ieteikumi, kā vēl paplašināt un padziļināt skolēna mācīšanās pieredzi attiecīgajā tematā, piemēram, ieteikumi mācību ekskursijām, pētniecības projektiem.

Mācību satura apguves secība

Kurss "VIDES AIZSARDZĪBA"

1.1. Vides aizsardzības pamatprincipi	1.2. Globālie un reģionālie vides izaicinājumi	1.3. Vides ekonomika un tiesības	1.4. Vides ekoninovācijas un vides tehnoloģijas
--	---	---	--

1.1. Vides aizsardzības pamatprincipi

Ieteicamais laiks temata apguvei: 10 mācību stundas

Temata apguves mērķis: Izprast un spēt pielietot vides aizsardzības pamatprincipus, tostarp "piesārņotājs maksā", piesardzības, novēršanas un ilgtspējīgas attīstības principus, lai veicinātu spēju analizēt individuālus un sistemātiskus risinājumus vides aizsardzības problēmām.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Vides aizsardzības pamatprincipi un tajos iekļautās idejas Zina ar vides aizsardzības jomu saistītos jēdzienus Izprot vides aizsardzības principu pielietošanu, tostarp, piesardzības, novēršanas un izvērtēšanas principu Iemācīties novērtēt vides riskus un veikt vienkāršus ietekmes novērtējumus lokālām aktivitātēm, piemēram, skolas pasākumiem 	<ul style="list-style-type: none"> Pielietot savas zināšanas ikdienas dzīvē, samazinot personīgo ietekmi uz vidi Kritiski analizēt informācijas avotus, tostarp, atpazīt dezinformāciju saistībā ar vides aizsardzību Izstrādāt un ieviest atkritumu un resursu samazināšanas plānus skolā, piemēram, ieviešot atkārtotas izmantošanas sistēmu plastmasas iepakojumam Analizēt un salīdzināt dažādus vides aizsardzības risinājumus, izvērtējot to efektivitāti un ilgtspēju Identificēt cilvēka darbības ietekmi uz vidi un piedāvāt risinājumus tās mazināšanai Sadarboties grupā, plānojot un īstenojot ar vides aizsardzību saistītas aktivitātes Argumentēti paust savu viedokli par vides problēmām un to risinājumiem, izmantojot faktos balstītus pierādījumus Izmantot digitālos rīkus informācijas meklēšanai, apkopošanai un prezentēšanai par vides aizsardzības jautājumiem Pieņemt atbildīgus un videi draudzīgus lēmumus ikdienas situācijās Izprast ilgtspējīgas attīstības principus un piemērot tos praktiskos piemēros Pašvērtēt savu rīcību un tās ietekmi uz vidi, izvirzot mērķus tās uzlabošanai
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Analizē problēmsituācijas un pielieto iegūtās zināšanas vides aizsardzības jomā, lai tās atrisinātu Spēj praktiski pielietot savas zināšanas, lai mainītu savus ikdienas paradumus Pamato veikto vides aizsardzības pasākumu nepieciešamību 	<p>Attīsta ieradumu analizēt ar vidi saistītas problēmsituācijas lokālā līmenī</p> <ul style="list-style-type: none"> Argumentē un pamato lokāla līmeņa vides aizsardzības problēmsituāciju risinājumu nepieciešamību (Tikums- drosme, gudrība; vērtība - daba, kultūra) <p>Attīsta ieradumu veidot videi draudzīgus ieradumus:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> saskata un maina ieradumus, kas ir videi kaitīgi, piemēram, samazina radīto atkritumu daudzumu, paterē ilgtspējīgāku produkciju (Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība)
Jēdzieni: Vide, Vides aizsardzība, Dabas resursi, Ilgtspējīga attīstība, Preventīvi pasākumi, Sanācijas pasākumi, Vides monitoring, Vides informācija, vides normatīvie akti, piesardzības princips, novēršanas princips, izvērtēšanas princips, ietekmes uz vidi novērtējums	

Temata apguves norise

Ievads vides aizsardzībā un drošības aspekti	<p>Skolēni dalās ar pieredzi par vides problēmām savā apkārtnē (piemēram, atkritumi, piesārņojums, resursu izmantošana).</p> <p>Nosauc dažādas vides problēmas un to iespējamās cēloņus.</p> <p>Pārrunā drošības un atbildīgas rīcības nozīmi attiecībā uz vidi (piemēram, atkritumu šķirošana, bīstamo vielu lietošana).</p> <p>Iepazīstas ar temata mērķiem un sasniegtajiem rezultātiem.</p> <p>Vienojas par klases darba organizāciju un sadarbības noteikumiem temata apguvē.</p>
Vides aizsardzības pamatprincipu izzināšana	<p>Skolēni iepazīstas ar galvenajiem vides aizsardzības principiem (piemēram, "piesārņotājs maksā", piesardzības princips, novēršanas princips).</p> <p>Analizē piemērus no ikdienas dzīves, kuros šie principi tiek vai netiek ievēroti.</p> <p>Strādā ar informācijas avotiem (teksti, video, infografikas), izceļot būtiskāko informāciju.</p> <p>Veido pierakstus vai shēmas par principu būtību un nozīmi.</p> <p>Diskutē par principu nozīmi ilgtspējīgā attīstībā.</p>
Vides problēmu analīze un risinājumi	<p>Skolēni identificē konkrētas vides problēmas (vietējā vai globālā mērogā).</p> <p>Analizē cēloņus un sekas, izmantojot vienkāršus analīzes rīkus (piemēram, cēloņu–seku diagrammu).</p> <p>Izvērtē dažādus iespējamus risinājumus, ņemot vērā to efektivitāti un ilgtspēju.</p> <p>Strādā grupās, izstrādājot priekšlikumus vides problēmu mazināšanai.</p> <p>Prezentē savus risinājumus un diskutē par tiem klasē.</p>
Ilgtspējīga rīcība ikdienā	<p>Skolēni analizē savus ikdienas paradumus un to ietekmi uz vidi.</p> <p>Izstrādā individuālu vai grupas plānu videi draudzīgākai rīcībai (piemēram, atkritumu samazināšana, enerģijas taupīšana).</p> <p>Iepazīstas ar aprītes ekonomikas un resursu taupīšanas piemēriem.</p> <p>Praktiski izmēģina kādu videi draudzīgu darbību (piemēram, šķirošanu klasē).</p> <p>Reflektē par savu pieredzi un iespējām turpmāk uzlabot savu rīcību.</p>

Noslēgums un izvērtēšana	<p>Skolēni apkopo apgūtās zināšanas un prasmes.</p> <p>Veic pašvērtējumu par savu līdzdalību un ieguldījumu temata apgūvē.</p> <p>Demonstrē izpratni, izpildot uzdevumus vai prezentējot projektu.</p> <p>Skolotājs sniedz atgriezenisko saiti par sasniegtajiem rezultātiem.</p> <p>Kopīgi formulē secinājumus par vides aizsardzības nozīmi un personīgo atbildību.</p>
---------------------------------	---

Mācību līdzekļi**Mācību vide****Mācību materiāli**

Skolas āra klase

- *Informatīvie un mācību materiāli* | *Dabas aizsardzības pārvalde*[tiešsaiste]Pieejams:
<https://www.daba.gov.lv/lv/informativie-un-macibu-materiali>
- *Vides aizsardzība* | *Aizsardzības ministrija*[tiešsaiste]Pieejams:
<https://www.mod.gov.lv/lv/nozares-politika/vides-aizsardziba>
- *Vide un tās aizsardzība* | *Sietīņš - Palīgs mācību materiālu meklēšanā*[tiešsaiste]Pieejams:
<https://sietins.lv/collection/vide-un-tas-aizsardziba/>
- *Vides politikas pamatnost_2021-2027.pdf*[tiešsaiste]Pieejams:
https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/media_file/vides_politikas_pamatnost_2021-2027.pdf
- *Open textbook library* | *Ecology for all!* [tiešsaiste]Pieejams:
<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/1840>

Starppriekšmetu saikne

Bioloģija I	Ekosistēmu un organismu mijiedarbības izpēte palīdz izprast cilvēka darbības ietekmi uz vidi un nepieciešamību ievērot dabas aizsardzības principus.
Ģeogrāfija I	Dabas un sabiedrības mijiedarbības analīze palīdz izprast globālās vides problēmas un to risinājumus.
Sociālās zinātnes I	Analizējot sabiedrības un valsts lomu, skolēns izprot vides aizsardzības nozīmi un regulējumu.

1.1. Vides aizsardzības pamatprincipi	1.2. Globālie un reģionālie vides izaicinājumi	1.3. Vides ekonomika un tiesības	1.4. Vides ekoninovācijas un vides tehnoloģijas
--	---	---	--

1.2. Globālie un reģionālie vides izaicinājumi

Ieteicamais laiks temata apguvei: 20 mācību stundas.

Temata apguves mērķis: apgūt aktuālās vides problēmas globālā un reģionālā mērogā, izprast to cēloņus, sekas un risinājumus, attīstot atbildīgu attieksmi pret vidi.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Zina galvenās globālās un reģionālās vides problēmas (klimata pārmaiņas, piesārņojums, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās u.c.). • Izprot vides problēmu cēloņus un sekas dabā un sabiedrībā. • Zina cilvēka darbības ietekmi uz vidi dažādos mērogos. • Izprot atšķirības starp globālām un lokālām vides problēmām. • Zina galvenos vides aizsardzības risinājumus un iniciatīvas. • Izprot ilgtspējīgas attīstības nozīmi vides problēmu risināšanā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Identificē globālās un reģionālās vides problēmas. • Analizē vides problēmu cēloņus un sekas. • Salīdzina dažādas vides problēmas un to ietekmi dažādos reģionos. • Izvērtē iespējamus risinājumus, ņemot vērā to efektivitāti un ilgtspēju. • Piedāvā risinājumus vides problēmu mazināšanai lokālā līmenī. • Izmanto dažādus informācijas avotus un kritiski izvērtē tajos sniegto informāciju. • Argumentēti pauž viedokli par vides problēmām un to risinājumiem. • Sadarbojas grupā, analizējot un risinot vides problēmas. • Saista teorētiskās zināšanas ar reālām dzīves situācijām. • Pieņem videi draudzīgus lēmumus ikdienā.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<p>Analizē globālās un reģionālās vides problēmas, izprot to cēloņus un sekas, kā arī piedāvā ilgtspējīgus risinājumus, pamatojot savu viedokli ar faktiem un piemēriem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizē ar vidi saistītas problēmsituācijas globālā un lokālā līmenī. • Pielieto iegūtās zināšanas, lai pieņemtu videi draudzīgus lēmumus ikdienā. • Pamato vides aizsardzības pasākumu nepieciešamību. • Attīsta ieradumu domāt ilgtspējīgi un izvērtēt savu rīcību ietekmi uz vidi. • Argumentē un pamato vides problēmu risinājumu nepieciešamību. <p><i>(Tikums – atbildība; vērtība – daba)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu rūpēties par apkārtējo vidi un savu veselību. <p><i>(Tikums – atbildība; vērtība – dzīvība)</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta ieradumu sadarboties ar citiem vides problēmu risināšanā. (Tikums – sadarbība; vērtība – sabiedrība) • Attīsta ieradumu kļūdas uztvert kā iespēju uzlabot savu rīcību attiecībā uz vidi. (Tikums – gudrība; vērtība – attīstība)
<p>Jēdzieni: klimata pārmaiņas, globālā sasilšana, gaisa piesārņojums, ūdens piesārņojums, augsnes erozija, bioloģiskās daudzveidības krīze, atkritumu problēma, resursu izsīkšana, urbanizācija</p>	

Temata apguves norise

<p>Klimata pārkārtošanās: būtība, izaicinājumi un iespējas</p>	<p>Klimata pārmaiņu zinātniskais pamats un ietekme uz vidi, ekonomiku un sabiedrību Klimata pārkārtošanās jēdziens: emisiju mazināšana, pielāgošanās un noturība.</p> <p>ES un Latvijas klimata mērķi: 2030., 2040. un 2050. gada robežvērtības, Zaļais kurss, Klimata likums.</p> <p>Klimata pārmaiņu ietekme uz veselību, pārtikas drošību, infrastruktūru un ekosistēmām.</p> <p>Adaptācijas stratēģijas: dabas risinājumi, infrastruktūras pielāgošana, sabiedrības veselības stiprināšana.</p> <p>Vietējās un reģionālās adaptācijas iniciatīvas Latvijā un Eiropā.</p> <p>Klimata riska novērtēšana un monitoringi: digitālās metodes, dati un Zemes novērošana.</p>
<p>Taisnīga pāreja: sociālā dimensija un atbalsta mehānismi</p>	<p>Taisnīgas pārejas jēdziens: nevienlīdzības mazināšana, atbalsts mazaizsargātām grupām, reģionu un nozaru pārkārtošana.</p> <p>Sociālais klimata fonds un citi ES atbalsta instrumenti.</p> <p>Enerģētiskā un transporta nabadzība, darba tirgus pārmaiņas, zaļās prasmes un pārkvalifikācija.</p> <p>GreenComp – Eiropas ilgtspējas kompetenču sistēma: vērtības, sistēmiskā domāšana, nākotnes pratība, kolektīvā rīcība.</p> <p>Ilgspējības kompetenču integrācija mācību saturā un skolotāju sagatavošanā.</p> <p>Projektos balstīta mācīšanās, starpdisciplināra pieeja, digitālie rīki un pilsoniskā zinātne.</p>
<p>Pilsoniskā līdzdalība, kritiskā domāšana un komunikācija klimata pārkārtošanās procesos</p>	<p>Pilsoniskās līdzdalības formas: vēlēšanas, diskusijas, brīvprātīgais darbs, biedrošanās, referendumu, sabiedriskā pārvalde.</p> <p>Kritiskā domāšana, medijpratība un informācijas izvērtēšana vides jautājumos.</p> <p>Vietējās iniciatīvas un labās prakses piemēri Latvijā (Ekoskolas, sabiedriskā zinātne, vides NVO projekti).</p>

Mācību līdzekļi**Mācību vide**

Datorikas kabinets

Klase

Mācību materiāli

- *Materiāli un resursi - GLOBĀLĀ IZGLĪTĪBA*[tiešsaiste]Pieejams: <https://globalaizglitiba.lv/globala-dimensija/materiali-un-resursi/>
- *Latvijas Sociālā klimata fonda plāns 2026.–2032. gadam*[tiešsaiste]Pieejams:<https://likumi.lv/ta/id/361681-latvijas-sociala-klimata-fonda-plans-20262032gadam>
- *Zemes novērošanas datu veidi*[tiešsaiste]Pieejams: <https://climatedetectives.esa.int/lv/earth-observation-data/>
- *Sociālais klimata fonds*[tiešsaiste]Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/LV/legal-content/summary/social-climate-fund.html>
- *European Climate Pact*[tiešsaiste]Pieejams: https://climate-pact.europa.eu/priority-topics/green-skills_lv
- *Zaļās pārkārtošanās īstenošanai nepieciešamo prasmju nodrošināšana*[tiešsaiste]Pieejams: <https://eprasmes.lv/skills-intelligence/zalas-parkartosanas-istenosanai-nepieciešamo-prasmju-nodrosinasana/>
- *GreenComp Eiropas ilgtspējas kompetenču sistēma*[tiešsaiste]Pieejams: <https://epale.ec.europa.eu/lv/resource-centre/content/grecomp-eiropas-ilgtspējas-kompetencu-sistema>
- *Rekomendācijas izglītības ilgtspējīgai attīstībai atbalstam*[tiešsaiste]Pieejams: <https://www.activecitizensfund.lv/storage/documents/projects/14/rekomnedacijas-izglitibas-ilgtspējigai-attistibai-atbalstam.pdf>
- *Diskusija par pilsonisko līdzdalību*[tiešsaiste]Pieejams: <https://mape.gov.lv/catalog/materials/214EA18F-EAB6-4715-AFE0-0171FB4696E1/view?preview=214EA18F-EAB6-4715-AFE0-0171FB4696E1>
- *Ekoskolu programma*[tiešsaiste]Pieejams: <https://www.eiropasskola.lv/lv/ekoskolu-programma>

Starppriekšmetu saikne

Bioloģija I	Analizējot ekosistēmu pārmaiņas, skolēns izprot globālo un reģionālo vides problēmu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību.
Ģeogrāfija I	Analizējot dabas un saimnieciskos procesus, skolēns raksturo globālos un reģionālos vides izaicinājumus un to teritoriālās atšķirības.
Sociālā zinātne I	Analizējot sabiedrības un politikas procesus, skolēns izvērtē globālo un reģionālo vides problēmu risināšanas iespējas.

1.1. Vides aizsardzības pamatprincipi	1.2. Globālie un reģionālie vides izaicinājumi	1.3. Vides ekonomika un tiesības	1.4. Vides ekoninovācijas un vides tehnoloģijas
--	---	---	--

1.3. Vides ekonomika un tiesības

Ieteicamais laiks temata apguvei: 22 mācību stundas.

Temata apguves mērķis: izprot, kā ekonomiskie procesi un tiesiskie regulējumi ietekmē vides aizsardzību, spēj analizēt vides problēmas no ekonomikas un tiesību skatpunkta, izvērtēt dažādus politikas instrumentus un pamatot ilgtspējīgus risinājumus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Saprot, kas ir vides ekonomika un kā tā saistīta ar resursu izmantošanu un sabiedrības attīstību. Zina galvenos ekonomiskos instrumentus vides aizsardzībā (nodokļi, subsīdijas, kvotas). Izprot jēdzienus "piesārņotājs maksā" un "ilgtspējīga attīstība". Zina galvenos vides tiesību principus un normatīvos aktus (likumi, regulas, starptautiskie līgumi). Izprot valsts, pašvaldību un starptautisko organizāciju lomu vides aizsardzībā. Zina, kā uzņēmējdarbība ietekmē vidi un kā to regulē likumi. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizē ekonomisko darbību ietekmi uz vidi. Izvērtē dažādus vides aizsardzības pasākumus no ekonomiskā un praktiskā viedokļa. Salīdzina dažādus politikas instrumentus (piemēram, nodokļus vs. aizliegumus). Pielieto likumus un noteikumus reālās situācijās (piemēram, piesārņojuma gadījumos). Argumentē savu viedokli par vides politiku un ekonomiskajiem risinājumiem. Piedāvā efektīvus un realistiskus risinājumus vietējām vides problēmām. Kritiski izvērtē informāciju par uzņēmumu un valsts rīcību vides jomā.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
Spēj pamat izvērtēt un piedāvāt efektīvāko risinājumu konkrētai vides problēmai, izmantojot vides politikas instrumentus un normatīvos aktus.	<ul style="list-style-type: none"> Pieņem videi draudzīgus un ekonomiski pamatotus lēmumus ikdienā. (Tikums - solidaritāte; vērtība - kultūra) Ievēro vides aizsardzības noteikumus un likumus. (Tikums - godīgums; vērtība - cilvēka cieņa)

	<ul style="list-style-type: none"> • Attīsta atbildību par dabas resursu izmantošanu. (Tikums - gudrība; vērtība - cilvēka cieņa) • Izvērtē savu rīcību ietekmi uz vidi ilgtermiņā. (Tikums - līdzcievība; vērtība - latviešu valoda un Latvijas valsts) • Sadarbojas ar citiem vides problēmu risināšanā. (Tikums - mērenība; vērtības - cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu domāt ilgtspējīgi. (Tikums - centība; vērtības - daba)
<p>Jēdzieni: vides politika, vides normatīvie akti, ilgtspējīga attīstība, piesārņotājs maksā princips, nodokļi, subsīdijas, resursu pārvaldība, ekonomiskie instrumenti, atbildība par vidi.</p>	

Temata apguves norise

<p>Ekonomiskie instrumenti vides aizsardzībā</p>	<p>Skolēni pēta dažādus ekonomiskos instrumentus: nodokļi, subsīdijas, emisiju kvotas, depozīta sistēmas, piesārņojuma maksas.</p> <p>Tiek veikti praktiski uzdevumi, kuros skolēni modelē, kā nodokļu vai kvotu sistēmas ietekmē uzņēmumu rīcību.</p> <p>Skolēni analizē Latvijas un ES piemērus (piem., depozīta sistēma, CO₂ kvotu tirgus).</p>
<p>Vides tiesību pamati</p>	<p>Skolēni iepazīstas ar vides tiesību struktūru: starptautiskie līgumi, ES regulējums, Latvijas likumi.</p> <p>Tiek analizēti galvenie dokumenti (piem., ES Zaļais kurss, Vides aizsardzības likums).</p> <p>Skolēni veic uzdevumu: "Kā likums aizsargā vidi?" — izvēlas vienu problēmu un noskaidro, kādi tiesību akti to regulē.</p>
<p>Vides pārvaldība un institūcijas</p>	<p>Skolēni izzina, kā darbojas vides pārvaldības sistēma Latvijā un ES: ministrijas, pašvaldības, ES aģentūras.</p> <p>Tiek veikta lomu spēle "Vides konflikts pašvaldībā", kur skolēni pārstāv dažādas puses (iedzīvotāji, uzņēmēji, pašvaldība, vides eksperti).</p> <p>Skolēni izprot, kā tiek pieņemti lēmumi un kā sabiedrība var iesaistīties.</p>
<p>Ilgspējīgas attīstības ekonomiskie modeļi</p>	<p>Skolēni pēta aprītes ekonomikas principus un salīdzina tos ar lineāro ekonomiku.</p> <p>Tiek veikts praktisks uzdevums: izstrādāt "zaļāka produkta" modeli, izmantojot aprītes ekonomikas principus.</p> <p>Skolēni analizē uzņēmumu piemērus, kas ievieš ilgtspējīgas inovācijas.</p> <p>Skolēni pēta, kā vides politika ietekmē iedzīvotājus, uzņēmumus un valsti.</p> <p>Tiek analizēti reāli gadījumi (piem., plastmasas ierobežojumi, emisiju samazināšanas mērķi).</p> <p>Skolēni diskutē par taisnīgumu vides politikā: "Kas maksā par piesārņojumu?"</p>

1.1. Vides aizsardzības pamatprincipi	1.2. Globālie un reģionālie vides izaicinājumi	1.3. Vides ekonomika un tiesības	1.4. Vides ekoninovācijas un vides tehnoloģijas
--	---	---	--

1.4. Vides ekoninovācijas un vides tehnoloģijas

Ieteicamais laiks temata apguvei: 20 mācību stundas.

Temata apguves mērķis: izprot vides ekoninovāciju un vides tehnoloģiju nozīmi ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, spēj analizēt dažādus tehnoloģiskos risinājumus vides problēmu mazināšanai un izvērtēt to ietekmi uz sabiedrību, ekonomiku un ekosistēmām.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Definēt ekoinovāciju kā jaunu ideju ieviešanu vides tehnoloģijās, kas uzlabo vides kvalitāti. Izprast tīrākas ražošanas principus un resursu efektīvu izmantošanu. Raksturot ūdens un gaisa attīrīšanas tehnoloģijas un to klasifikāciju. Zināt atkritumu pārstrādes metodes un aprites ekonomikas modeli. Izprast siltumnīcefekta gāzu saistīšanas un energoefektivitātes tehnoloģijas. Aplūkot ES zaļā kursa mērķus un Latvijas nacionālās prioritātes. Raksturot vides tehnoloģiju gatavības līmeņus (TRL). Zināt normatīvus par emisijām un piesārņojuma kontroli Latvijā. Izprast bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas tehnoloģijas. Aplūkot sociālās inovācijas vides aizsardzībā. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizēt tehnoloģiju efektivitāti, izmantojot izmaksu-ietekmes salīdzinājumu. Lietot algoritmu uzdevumu risināšanai, piemēram, tehnoloģijas izvēles soļos. Veikt vides risku novērtējumu jaunām tehnoloģijām. Plānot mazus ekoinovāciju projektus, piemēram, atkritumu samazināšanu. Modelēt emisiju samazināšanas scenārijus. Izvērtēt tehnoloģiju tirgus potenciālu Latvijā. Koordinēt grupas darbu tehnoloģiju ieviešanā. Lietot digitālos rīkus vides datu analīzei. Izstrādāt videi draudzīgus procesus ražošanā. Dokumentēt un prezentēt ekoinovāciju priekšlikumus.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Izvēlēties videi draudzīgus produktus un pakalpojumus ikdienā. Sekot jaunākajām ekotehnoloģiju ziņām regulāri. Veicināt ģimenes un kolēģu iesaisti zaļās praksēs. Kritiski izvērtēt tehnoloģiju ietekmi uz vidi pirms pirkuma. Dalīties zināšanās par ekoinovācijām sociālajos tīklos. 	<ul style="list-style-type: none"> Izstrādāt pilnu ekoinovāciju projektu ar zināšanām un prasmēm. Demonstrēt ilgtspējīgu domāšanu sarežģītās situācijās. Koordinēt multidisciplināru komandu tehnoloģiju ieviešanā. Veicināt sabiedrības izpratni par vides tehnoloģijām. Ievērot normatīvus un standartus projektos.

<ul style="list-style-type: none"> • Integrēt ilgtspējību personīgajos plānos. • Piedalīties vietējos vides projektos. • Samazināt personisko oglekļa pēdu ikdienā. • Atbalsīt vietējos ekoinovāciju uzņēmumus. • Veidot ieradumu pārstrādāt un atkārtoti izmantot materiālus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mērīt un ziņot par projekta vides ietekmi. • Integrēt inovācijas biznesa vai izglītības procesos. • Sasniegt mērāmus rezultātus, piemēram, emisiju samazinājumu. • Apliecināt atbildīgu attieksmi pret dabu. • Nodrošināt ilgtspējīgu attīstību nākamajām paaudzēm.
<p>Jēdziens: ekoinovācija, vides tehnoloģijas, atjaunojamie energoresursi, energoefektivitāte, tīrā ražošana, pārstrāde, aprites ekonomika, zaļās tehnoloģijas, emisiju samazināšana</p>	

Temata apguves norise

Inovātivi risinājumi vides problēmām	<p>Skolēni iepazīstas ar dažādiem inovātiviem risinājumiem, kas tiek izmantoti vides problēmu mazināšanai.</p> <p>Analizē piemērus no Latvijas un pasaules, kuros tehnoloģijas palīdz samazināt piesārņojumu vai resursu patēriņu.</p> <p>Pārrunā, kāpēc inovācijas ir būtiskas ilgtspējīgai attīstībai un kā tās veidojas.</p> <p>Izceļ būtiskākos faktorus, kas veicina jaunu tehnoloģiju ieviešanu.</p> <p>Veido domu karti par inovātiviem risinājumiem dažādās vides jomās un apspriež to ietekmi uz sabiedrību.</p>
Atjaunojamie energoresursi un energoefektivitāte	<p>Skolēni pēta dažādus atjaunojamus energoresursus (saules, vēja, hidro, biomasas).</p> <p>Salīdzina to priekšrocības un trūkumus. Veic vienkāršu eksperimentu vai simulāciju (piem., saules paneļa jaudas mērījumus, enerģijas patēriņa analīzi klasē).</p> <p>Izstrādā priekšlikumus, kā skola varētu kļūt energoefektīvāka, un pamato to nepieciešamību.</p> <p>Pārrunā, kā energoefektivitāte ietekmē vidi, ekonomiku un ikdienas paradumus.</p>
Tīras ražošanas un emisiju samazināšanas tehnoloģijas	<p>Skolēni analizē piemērus no rūpniecības (filtri, CO₂ uztveršanas tehnoloģijas, ūdens attīrīšanas iekārtas).</p> <p>Izpēta, kā uzņēmumi samazina atkritumus un emisijas.</p> <p>Grupās izstrādā "zaļās rūpniecības" modeli vai procesu shēmu.</p> <p>Pārrunā, kā šīs tehnoloģijas palīdz sasniegt klimata mērķus un kā tās varētu tikt ieviestas skolā vai vietējā kopienā. Izvērtē tehnoloģiju priekšrocības un ierobežojumus.</p>

Aprites ekonomika un materiālu otrreizēja izmantošana	<p>Skolēni izzina aprites ekonomikas principus un produktu dzīves ciklu.</p> <p>Analizē materiālu pārstrādes un atkārtotas izmantošanas piemērus.</p> <p>Izstrādā ideju, kā skolā samazināt atkritumu daudzumu, izmantojot aprites ekonomikas pieeju.</p> <p>Pārrunā "no šūpuļa līdz šūpulim" dizaina principus un to nozīmi resursu taupīšanā.</p> <p>Izvērtē, kā aprites ekonomika var mazināt cilvēka ietekmi uz vidi.</p>
--	---

Mācību līdzekļi

Mācību materiāli

- 11.LEKCIJA-Vides tehnoloģijas [Compatibility Mode][tiešsaiste]Pieejams: https://eztf.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/gzzf/Vides_zinatne_kursi/10.LEKCIJA-Vides_tehnoloģijas.pdf

Mācību vide

Klase

Starppriekšmetu saikne

Bioloģija I	Ekosistēmu un organismu mijiedarbības izpratne palīdz izvērtēt ekoinovāciju un vides tehnoloģiju ietekmi uz dabas procesiem un bioloģisko daudzveidību.
Ģeogrāfija I	Dabas un cilvēka mijiedarbības analīze ļauj izprast, kā vides tehnoloģijas un atjaunojamie resursi tiek izmantoti dažādos reģionos un kā tie risina globālas vides problēmas.
Fizika I	Zināšanas par enerģiju, elektrību, siltumu un materiālu īpašībām palīdz izprast atjaunojamo energoresursu darbību, energoefektivitāti un tehnoloģisko risinājumu efektivitāti.

Skolēnam attīstāmie ieradumi vides jomā

- Veido atbildīgu un cienpilnu attieksmi pret vidi un dabas resursiem.
- Ikdienā pieņem videi draudzīgus lēmumus (piemēram, šķiro atkritumus, taupa ūdeni un enerģiju).
- Izprot un analizē vides problēmas, meklē ilgtspējīgus risinājumus.
- Kritiskā domāšanā izvērtē informāciju par vides jautājumiem, atpazīst dezinformāciju.
- Kļūdas uztver kā iespēju pilnveidot savu rīcību attiecībā uz vidi.
- Paveic uzdevumus kvalitatīvi, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus.
- Ievēro drošību, rīkojoties ar vidi un dabas resursiem (piemēram, bīstamām vielām, atkritumiem).
- Rūpējas par savu un apkārtējo veselību, veidojot tīru un drošu vidi.
- Darbojas ilgtspējīgi – samazina patēriņu, atkārtoti izmanto un pārstrādā resursus.
- Sadarbojas ar citiem, lai īstenotu vides aizsardzības aktivitātes (piemēram, projektus skolā vai kopienā).
- Izprot ekonomisko un sociālo ietekmi uz vidi un pieņem atbildīgus lēmumus.
- Interesējas par jaunākajām vides tehnoloģijām un ekoinovācijām un to pielietojumu praksē.

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas "Jauniešu idejas Eiropas politikām"

Lai izstrādātu radošā darba koncepciju, V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas Eiropas Parlamenta Vēstnieku skolas jaunieši pulcējās kopīgā ideju ģenerēšanas sanāksmē. Tās laikā notika "ideju tirgus" – katra komanda prezentēja un aizstāvēja savu piedāvājumu, sākot ar aktuālu problēmu identificēšanu. Pēc aizraujošām debatēm tika izkristalizēta kopīga ideja – veicināt sabiedrības izpratni par klimata pārmaiņām (*skatīt 1. pielikumu*).

Lai radošā darba iecere būtu mērķtiecīga un saturiski jēgpilna, visa mācību gada laikā īstenotās aktivitātes tika vērstas uz šīs idejas precīzu definēšanu. Šajā mācību gadā V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas Eiropas Parlamenta Vēstnieku skola organizējusi 2 atklātās stundas – "Zaļā pasaules kafejnīca" kopā ar Kuldīgas novada Domes deputātiem (*skatīt 2. pielikumu*), "Kā Eiropas Parlamentā pieņemtie lēmumi ietekmē valsts attīstību un iedzīvotāju labklājību?" kopā ar Mārtiņu Staķi (*skatīt 3. pielikumu*). Jaunieši arī veica pētījuma analītisko daļu – analizēja internetā pieejamos avotus, lai izvirzītu pamatotus argumentus idejas definēšanā.

IDEJAS DEFINĪCIJA

Sabiedrības izglītošana par klimata pārmaiņām ir mērķtiecīgs process, kura mērķis ir veicināt ilgtspējīgu domāšanu un rīcību. Tas ietver informatīvu pasākumu, radošu kampaņu un diskusiju organizēšanu, lai veidotu izpratni par vides problēmām un rosinātu pārdomātu ikdienas paradumu maiņu.

Šīs idejas ietvaros rosināms **papildināt vispārējās izglītības programmas ar mācību priekšmetu vai kursu, kurā skolēni apgūtu videi draudzīgu praksi un paradumu maiņas nozīmi**. Šāda pieeja ne tikai izglītotu jauniešus, bet arī sniegtu netiešu ietekmi uz plašāku sabiedrību, jo skolēni iegūtās zināšanas un vērtības nestu tālāk savās ģimenēs un kopienās.

Tāpat būtiski uzrunāt arī citas sabiedrības grupas – īpaši darba vidē strādājošos. Ideja ir **ievieš obligātu apmācību darbiniekiem par videi draudzīgas prakses īstenošanu darba vietā**, speciālistiem par to instruējot, līdzīgi kā darba drošība. Katra darba vieta kļūtu par informācijas punktu, kur darbinieki līdztekus darba drošības apmācībām tiktu instruēti arī par videi draudzīgas rīcības principiem. Tas stiprinātu izpratni, ka vides ilgtspēja ir ne tikai individuāla, bet arī kolektīva atbildība.

IDEJAS MĒRĶIS

Izglītot sabiedrību par klimata pārmaiņu cēloņiem, sekām un risinājumiem, veicinot izpratni un atbildīgu rīcību, lai palielinātu sabiedrības informētību par klimata jautājumiem un mudinātu individuālas iniciatīvas klimata pārmaiņu mazināšanai.

MĒRĶA PAMATOJUMS

Izglītojot sabiedrību par vides jautājumiem, veidojas dziļāka izpratne par to, kā ikviena rīcība atstāj ietekmi uz apkārtējo vidi. Tā palīdz saskatīt ne vien sekas, bet arī ieguvumus no pozitīvām pārmaiņām. Sniedzot sabiedrībai pieejamu, faktos balstītu informāciju dažādos

2. pielikums "2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs"

izglītojošos formātos – lekcijās, kampaņās, diskusijās un citās aktivitātēs – iespējams efektīvi mazināt dezinformāciju un apkarot klimata pārmaiņu noliegumu.

Eksperti norāda: "Sabiedrības izglītošana ir visefektīvākais veids, kā kaitējumu dabai un klimata pārmaiņu tempu mazināt." Izglītota sabiedrība būs motivētāka izvēlēties ilgtspējīgu resursu izmantošanu, kas savukārt palīdzēs samazināt kaitīgos izmešus un veicināt klimatam draudzīgas ekonomikas attīstību. (LSM, 2013)

Šāda pieeja ne tikai uzlabos dzīves kvalitāti šodien, bet arī nodrošinās ilgtspējīgu vidi nākamajām paaudzēm – cilvēkiem, augiem un dzīvniekiem. Tā var arī samazināt izmaksas, kas saistītas ar klimata izraisītu katastrofu seku likvidēšanu.

Plašākā skatījumā sabiedrības izglītošana kalpos arī kā būtisks rīks kritiskās domāšanas attīstībā. Tā palīdzēs cilvēkiem atpazīt maldinošu informāciju, kas apdraud zaļās pārejas ideju un vājina uzticību videi draudzīgām iniciatīvām. Izglītota sabiedrība kļūs zinošāka par savu darbību sekām un spēs pieņemt pārdomātus, videi draudzīgus lēmumus.

HIPOTĒZE

Izglītojot sabiedrību par klimata pārmaiņu cēloņiem, sekām un risinājumiem, tiek veicināta izpratne un atbildīga rīcība, kas savukārt palielina cilvēku iesaisti un individuālas iniciatīvas klimata pārmaiņu mazināšanai.

Zināšanas par to, kā ikdienas izvēles ietekmē vidi, veicina apzinātu attieksmi un vēlmi rīkoties ilgtspējīgi. Informēta sabiedrība labāk izprot klimata jautājumus, ir motivētāka pieņemt pārdomātus lēmumus un aktīvi piedalīties ilgtspējīgas nākotnes veidošanā.

IDEJAS AKTUALITĀTE

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas datiem klimata pārmaiņas Eiropas Savienībā ir kļuvušas par otro svarīgāko problēmu sabiedrības skatījumā (salīdzinot ar piekto vietu 2018. gadā), un arī Latvijas iedzīvotāji kļūst arvien aktīvāki, atbalstot pasākumus to mazināšanai. Šī tendence apliecina, ka sabiedrības izglītošana klimata jautājumos ir gan aktuāla, gan nepieciešama. (Ekonomikas ministrija, 2019)

Klimata pārmaiņas skar visas dzīves jomas – vidi, veselību, ekonomiku un sociālo labklājību. Lai efektīvi risinātu šo globālo problēmu, nepieciešama plaša sabiedrības izpratne un līdzdalība. Izglītošana palīdz cilvēkiem izprast klimata pārmaiņu cēloņus un sekas, kā arī savu lomu to ietekmē. Ikdienas izvēles – transporta veids, enerģijas patēriņš vai pārtikas patēriņš – ietekmē klimatu, un izpratne par to veicina atbildīgāku rīcību.

Izglītota sabiedrība spēj pieprasīt efektīvu klimata politiku un mudināt uzņēmumus ieviest ilgtspējīgus risinājumus. Tas stiprina sabiedrības spiedienu uz politikas veidotājiem un veicina tādu pasākumu ieviešanu kā emisiju samazināšana, atjaunojamās enerģijas izmantošana un ilgtspējīga resursu pārvaldība.

Turklāt izglītība būtiski veicina sabiedrības spēju pielāgoties klimata pārmaiņām – piemēram, reaģējot uz dabas katastrofām vai pielāgojot infrastruktūru jaunajiem apstākļiem.

2. pielikums "2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs"

Tā sniedz cilvēkiem nepieciešamās zināšanas, lai aizsargātu vidi un nodrošinātu ilgtspējīgu nākotni nākamajām paaudzēm.

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas Eiropas Parlamenta Vēstnieku skolas jaunieši intervēja biedrības "Meža konsultants" valdes priekšsēdētāju un pasākuma "Meža ABC" organizatori Sigitu Vaivadi. Viņa uzsvēra, ka "Meža ABC" tiek rīkots, lai izglītotu sabiedrību par meža nozares attīstību un meža aizsardzības ciklu. Pēc šāda pasākuma apmeklēšanas daudziem mainās priekšstats – ja iepriekš tika uzskatīts, ka Latvijas meži aug un atjaunojas paši no sevis, tad tagad cilvēki saprot, ka meži tiek aktīvi kopti, tajos tiek stādītas jaunaudzes un notiek regulāra apsaimniekošana.

Sigita Vaivade norādīja, ka vienīgā vieta Latvijā, kur cilvēka iejaukšanās nav notikusi, ir Viskūžu sala – lielākā sala Latvijas ezeros. Tāpat viņa uzsvēra, ka Latvijas kokaudzētavu stādi ir augstas kvalitātes un tiek eksportēti arī uz citām valstīm, piemēram, Zviedriju. Kā viņa teica: "Ar mums viss ir kārtībā!"

Tomēr Vaivade atzina, ka daudzi cilvēki izvairās no aktīvas iesaistes vides politikā. Taču, piedaloties aizraujošos un izglītojošos pasākumos, kā "Meža ABC", sabiedrība kļūst ieinteresētāka un aktīvāk piedalās vides aizsardzības procesos.

Arī OECD pētījumi rāda, ka cilvēki ar augstāku izpratni par klimata jautājumiem biežāk izvēlas dabai draudzīgu rīcību – samazina enerģijas patēriņu, šķiro atkritumus un izmanto zaļākus resursus. Savukārt Eiropas Komisija norāda, ka sabiedrības informētība ir būtiska, lai Eiropas Zaļais kurss kļūtu par realitāti. Komitejas priekšsēdētājs ir uzsvēris: "Mums ir jānodrošina, ka Eiropas Savienība saglabā līderpozīcijas cīņā pret klimata pārmaiņām, un tas iespējams tikai ar sabiedrības aktīvu līdzdalību un izpratni." (Eiropas Komisija, 2019)

Lai šai idejai būtu reāla ietekme, tā jābalsta zinātnē, faktiem un ekspertu viedokļos. Tikai ar sabiedrības aktīvu līdzdalību iespējams panākt pārmaiņas politikas un uzņēmējdarbības līmenī, virzoties uz klimatneitrālu un ilgtspējīgu nākotni.

Būtībā – cilvēku nezināšana, intereses trūkums vai vienaldzība ir viens no galvenajiem klimata pārmaiņu cēloņiem. Novēršot šo problēmas sakni ar kvalitatīvu izglītību, iespējams būtiski mazināt cilvēku radīto kaitējumu videi.

ATBILDĪGĀS EIROPAS PARLAMENTA KOMITEJAS KLIMATA JAUTĀJUMOS

Klimata pārmaiņu risināšanā Eiropas Parlamentā vadošā ir Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja (ENVI). Šī komiteja ir atbildīga par Eiropas Zaļā kursa ieviešanu un nodrošina, lai tā ieguvumi sasniegtu visus Eiropas iedzīvotājus. Tā ir viena no lielākajām Parlamenta komitejām, sastāv no 90 deputātiem un pievēršas arī tādiem jautājumiem kā bioloģiskā daudzveidība, gaisa un ūdens kvalitāte, pesticīdu lietojums u.c.

Klimata un vides politikas veidošanā svarīga loma ir arī Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejai (ITRE), kas veicina zaļās enerģijas attīstību un ilgtspējīgas inovācijas, īpaši vējā un saules enerģijā.

2. pielikums "2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs"

ENVI komiteja atbalstījusi svarīgas iniciatīvas – piemēram, Dabas atjaunošanas regulu, lai līdz 2030. gadam atjaunotu vismaz 20% degradēto ekosistēmu. Tā arī sadarbojas ar IPCC (Starptautisko klimata pārmaiņu paneli), kas brīdina par nepieciešamību ierobežot sasilšanu līdz 1,5°C.

Papildus, nozīmīga ir Kultūras un izglītības komiteja (CULT), jo tā atbild par izglītības politiku, kas ir būtiska sabiedrības informēšanai par klimata pārmaiņām. Izglītošana šajā jomā ir nozīmīgs aspekts, lai veicinātu atbalstu klimatpolitikai.

KLIMATA PĀRMAIŅU PĀRVALDĪBA LATVIJĀ

Latvijā klimata politikas koordinējošā institūcija ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM), kas izstrādā stratēģijas, nodrošina atbilstību ES un Parīzes nolīguma saistībām un veic nacionālās politikas plānošanu.

Saeimā galvenā struktūra, kas risina šos jautājumus, ir Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas Vides, klimata un enerģētikas apakškomisija. Tajā pārstāvēti deputāti no dažādiem politiskajiem spēkiem, piemēram, aktīvākie komisijas deputāti ir Marita Lūse (PROGRESĪVIE), Andris Kulbergs (APVIENOTAIS SARAKSTS), Mārtiņš Daģis (Jaunā VIENOTĪBA) un citi. Šī politiskā daudzveidība atspoguļo dažādās pieejas klimata jautājumu risināšanā. (Latvijas Republikas Saeima, 2022).

Latvijā nav vienas konkrētas komitejas, kas būtu pilnībā veltīta tikai klimata jautājumiem, taču to risina gan valsts institūcijas, gan nevalstiskās organizācijas.

Latvijas pilsoņiem ir iespējas ietekmēt klimata politiku:

- Kolektīvie iesniegumi (piemēram, caur platformu ManaBalss.lv) – ja priekšlikumu paraksta vismaz 10 000 pilsoņu, to izskata Saeima.
- Sabiedriskās apspriedes, kurās var izteikt viedokli par likumprojektiem.
- Klimata pilsoņu asamblejas, kurās iedzīvotāji izstrādā priekšlikumus politikas veidošanai. Piemēram, biedrības "Zaļā brīvība" iniciatīvas.

Sabiedrības līdzdalību veicina arī radošas un izglītojošas aktivitātes, piemēram, "Zaļā pasaules kafejnīca", ko organizējam savā skolā. Uz pasākumu uzaicinājam savas pašvaldības deputātus – Agri Kimboru, Arti Robertu un Arti Gustovski. Darbojoties grupās kopā ar skolasbiedriem un kādu no deputātiem, apspriedām aktuālas problēmas un izstrādājam iespējamus risinājumus, veidojot saturīgas un jēgpilnas diskusijas.

Tāpat mūsu skolā norisinājās Vides nedēļa, un vienā no dienām viesojās pārstāvis no Pasaules vides aizsardzības fonda – Jānis Rozītis, kurš sniedza ieskatu bioloģiskās daudzveidības nozīmē. Šī tikšanās mums ļāva uzzināt daudz jauna par ekosistēmu saglabāšanu un cilvēka lomu tās aizsardzībā (*skatīt 4. pielikumu*).

LATVIJAS LĪDZDALĪBA EIROPAS UN STARPTAUTISKAJĀS INICIATĪVĀS

Latvija aktīvi piedalās Eiropas Savienības klimatpolitikas veidošanā, atbalstot tādas iniciatīvas kā Eiropas Zaļais kurss un mērķi sasniegt klimatneitralitāti līdz 2050. gadam.

2. pielikums "2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs"

Valsts piedalās ES emisiju kvotu tirdzniecības sistēmā, veicina atjaunojamo energoresursu attīstību, energoefektivitāti un ilgtspējīgu lauksaimniecību.

Tiek plānots Klimata likums, kas kalpos kā juridisks pamats visai Latvijas klimata politikai.

SABIEDRĪBAS IZGLĪTOŠANA UN NVO LOMA

Latvijā nozīmīgu lomu spēlē vides un nevalstiskās organizācijas, kas informē un izglīto sabiedrību par klimata pārmaiņām:

- Pasaules Dabas Fonds rīko kampaņas, diskusijas un sadarbojas ar skolām un uzņēmumiem.
- "Zaļā brīvība", "Latvijas Dabas fonds" un LAPAS (Latvijas Platforma attīstības sadarbībai) veic izglītojošas aktivitātes un piedalās politiskajos procesos.
- Jauniešu kustības, kā piemēram Fridays For Future Latvija, organizē publiskas akcijas un piesaista sabiedrības uzmanību klimata problēmām.
- Arī izglītības iniciatīvas, piemēram, Erasmus+ programmas klimata projekti un "GAME ON" kampaņa, motivē iedzīvotājus pieņemt klimatneitrālu dzīvesveidu.

IDEJAS VERIFIKĀCIJA

Lai pārlicinātos par idejas dzīvotspēju un nozīmīgumu, mēs V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas Eiropas Parlamenta Vēstnieku skolas jaunieši to izvērtējam vairākos līmeņos.

Pirmkārt, skolā organizētas atklātās stundas ("Zaļā pasaules kafejnīca" un "Kā Eiropas Parlamentā pieņemtie lēmumi ietekmē valsts attīstību un iedzīvotāju labklājību?"), kas ļāva izvērtēt sabiedrības – īpaši jauniešu un deputātu – reakciju uz idejas saturu. Kopīgās diskusijās tika gūts apstiprinājums, ka sabiedrībā ir interese un atbalsts šāda veida izglītojošām iniciatīvām.

Otrkārt, Eiropas Komisija un Eiropas Parlaments uzsver sabiedrības izglītošanas nozīmi klimata politikas īstenošanā. (Eiropas Komisija, 2019). Ideja atbilst ES Zaļajam kursam un ir saskaņā ar IPCC un OECD rekomendācijām par nepieciešamību stiprināt zināšanās balstītu klimata komunikāciju.

Treškārt, radošā darba izstrādes laikā skolā notika arī tikšanās ar jomas pārstāvjiem, piemēram, Pasaules Dabas fonda direktoru Jāni Rozīti, kurš dalījās ar profesionālu skatījumu uz bioloģiskās daudzveidības nozīmi un sabiedrības lomu tās aizsardzībā. Šādas tikšanās sniedz idejas verifikāciju no eksperta viedokļa.

IDEJAS ANALĪZE

Stiprās:	Vājās:
1. Mazināsies klimata pārmaiņas. Tā rezultātā būs mazāk katastrofas, bojājumi dabai, cilvēkiem, pilsētām u.c.	1. Izglītošana nebūs pietiekami efektīva, jo ne visi vēlas kaut ko mainīt. 2. Izglītošana var būt pārāk sarežģīta, un tas

<p>2. Sabiedrība kļūs izglītotāka ne tikai klimata jautājumos. Cilvēki spēs labāk izvērtēt savas darbības, attīstīs kritisko domāšanu.</p> <p>3. Ietaupīsies nauda. Nebūs jātērē nauda, lai atjaunotu klimata radītos bojājumus.</p> <p>4. Cilvēki mainīs savus paradumus un uzvedību. Tie sāks šķīrot atkritumus, samazinās enerģijas patēriņu, izvēlēsies videi draudzīgākus un ilgstoši lietojamus produktus.</p>	<p>var apgrūtināt galvenās idejas uztveri. Izglītošana nav pietiekami dažāda, lai tā spētu noturēt izglītojamo uzmanību.</p> <p>3. Sabiedrība nav pietiekami izglītota par izglītošanas nepieciešamību.</p>
<p>Iespējas:</p> <p>1. Par klimata pārmaiņām izglītot vienkāršoti, izmantojot dažādas metodes (mijiedarbojoties teorijai ar praksi).</p> <p>2. Izglītot sabiedrību par dažādiem, ar klimata pārmaiņām saistītiem jautājumiem.</p>	<p>Draudi:</p> <p>1. Daļa cilvēku var nepieņemt šai idejai. Var rasties protesti.</p> <p>2. Cilvēki apzināsies problēmu, bet ne vienmēr rīkosies, lai to mazinātu. Iespējams viņi neko nedarīs, lai klimata pārmaiņas mazinātos.</p>

SECINĀJUMI

- Ideja ir sabiedrībā aktuāla, tai ir vietējais atbalsts, tā saskan ar Eiropas Savienības klimata mērķiem un balstās arī ekspertu viedokļos. Tā ir reāli īstenojama iniciatīva, kuras tālāka virzība iespējama sadarbībā ar Eiropas Parlamenta deputātiem un vides politikas veidotājiem.
- Sabiedrības izglītošana ir viens no galvenajiem instrumentiem klimata pārmaiņu mazināšanā. Izglītota sabiedrība spēj atpazīt klimata pārmaiņu problēmas, pieņemt ilgtspējīgus lēmumus un ietekmēt arī citu sabiedrības locekļu rīcību. Sabiedrības informētība par klimata pārmaiņu cēloņiem, sekām un iespējamajiem risinājumiem ļauj saprast, kā viņu ikdienas paradumi ietekmē vidi. Rodas motivācija un vēlme mainīt dzīves veidu. Izglītošana ir pamats ilgtermiņa risinājumiem un ilgtspējīgai rīcībai.
- Izglītības sistēmas papildināšana ar klimata tematiem var būtiski ietekmēt sabiedrības attieksmi pret vidi. Ja skolā tiek ieviesti mācību priekšmeti, kursi vai kādas tēmas par klimata pārmaiņām un to sekām, skolēniem ne tikai tiek sniegtas zināšanas, bet tas veido skolēnu personisko viedokli, attieksmi un uzskatus par to. Šāda veida izglītība attīsta paaudzi, kas ir spējīga domāt un rīkoties ilgtspējīgi, risinot dažādas ar vidi saistītas problēmas.
- Sabiedrības iesaiste klimatpolitikas veidošanā ir būtiska demokrātiskas un efektīvas pārvaldības sastāvdaļa. Ir svarīgi iesaistīt sabiedrību klimatpolitikas veidošanā, tādā veidā, tas ļaus iedzīvotājiem piedalīties lēmumu pieņemšanā un tā būs efektīva un vairāk

2. pielikums "2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs"

atbalstīta. Tādā veidā tiks palielināta sabiedrības uzticība un atsaucība, kas stiprinās demokrātiju. Turklāt, sabiedrības viedoklis ir svarīgs, jo tas palīdz politikai būt reālākai un vairāk pielāgotai sabiedrības vajadzībām. Aktīva iesaistīšanās veicina lielāku atbildību un vēlmi rīkoties pašiem, lai samazinātu klimata pārmaiņas.

5. Eiropas Savienība un Latvija uzskata klimata jautājumus par prioritāriem, un sadarbība starp dažādiem līmeņiem ir būtiska. Skolās tiek rīkotas dažādas lekcijas, kuru laikā skolēni tiek informēti par to, kas ir vide un kā rīkoties, lai to pasargātu no klimata pārmaiņām. Arī Latvijas NVO un jauniešu kustības sadarbojas ar ES programmām (piemēram, Erasmus+, GAME ON), lai veicinātu izpratni un rīcību klimata jomā. Ar sadarbību ir iespējams panākt ietekmi uz klimata pārmaiņu samazināšanu.
6. Lai pārbaudītu, vai ideja darbojas, nākotnē nepieciešams izstrādāt pilotprojektu par jaunu mācību priekšmetu skolās, organizēt vēl plašas, reģionālas diskusijas ar deputātiem.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS

1. LSM. (2013. gada 7. decembris). Klimata pārmaiņu dēļ Latvijā izzūd vienas un ienāk citas dzīvnieku un augu sugas. *LSM.lv*. Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/veseliba/klimata-parmainu-del-latvija-izzud-vienas-un-ienak-citas-dzivnieku-un-augu-sugas.a83384/>
2. Ekonomikas ministrija. (2019). Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam. *Ekonomikas ministrija*. Pieejams: https://www.em.gov.lv/sites/em/files/2019-09-16_13_25_54_nekp2021-2030_4.nodala_sabiedriba_horizont_1609191_0.docx
3. Eiropas Komisija. (2019. gada 11. decembris). *Eiropas zaļais kurss*. Pieejams: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
4. Latvijas Republikas Saeima. (2022). 14. Saeimas deputātu saraksts. *Saeima.lv*. Pieejams: https://titania.saeima.lv/Personal/Deputati/Saeima14_DepWeb_Public.nsf/deputies?OpenView&lang=LV&count=1000

2. pielikums "2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs"

PIELIKUMI

2. pielikums "2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs"

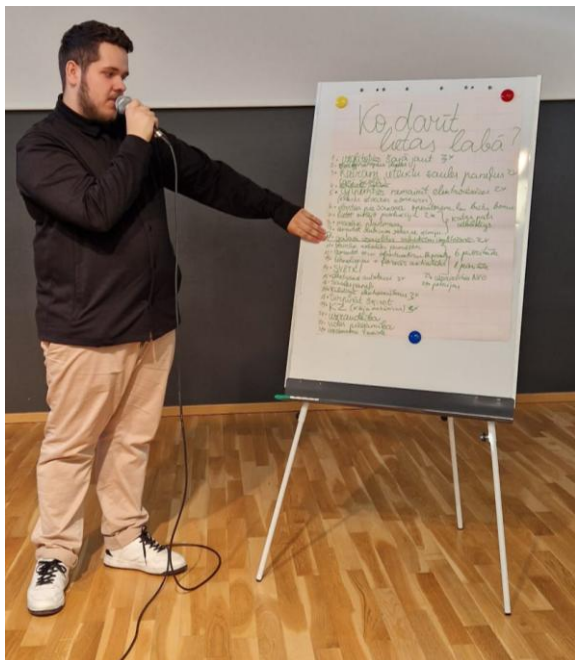
1. pielikums "Ideju tirgus"

2. pielikums Atklātā stunda "Zaļā pasaules kafejnīca"

2. pielikums "2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs"

3. pielikums Atklātā stunda "Kā Eiropas Parlamentā pieņemtie lēmumi ietekmē valsts attīstību un iedzīvotāju labklājību?"

V.Pļūdoņa
Kuldīgas
vidusskola

9. janvārī
TIKŠANĀS AR
Eiropas Parlamenta deputātu
MĀRTIŅU STAĶI

Eiropas Parlamenta Vēstnieku skolas
atklātajā stundā "Kā Eiropas Parlamentā
pieņemtie lēmumi ietekmē valsts attīstību
un iedzīvotāju labklājību?"

Plkst. 10.10 Multifunkcionālajā
zālē

IEDVESMAS STĀSTU CIKLS

Atrodi savu izaugsmes iespēju!

2. pielikums “2024./2025.m.g. VPKV komandas radošais darbs”

4. pielikums Pasaules Dabas fonda direktora lekcija “Bioloģiskās daudzveidības nozīme”

5. pielikums Infografika jauniešu idejai

